

Uchwała Nr XVI/113/2016
Rady Powiatu Stalowowolskiego
z dnia 21 marca 2016 r.

w sprawie uchwalenia Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy
w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Powiecie Stalowowolskim na lata
2016 – 2020.

Na podstawie art. 12 pkt 11 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (t. jedn. Dz. U. z 2015 r. poz. 1445) oraz art. 6 ust. 3 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t. jedn. Dz. U. z 2015 r., poz. 1390) **Rada Powiatu Stalowowolskiego uchwala, co następuje:**

§ 1

Uchwala się Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Powiecie Stalowowolskim na lata 2016 – 2020, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2

Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Powiatu Stalowowolskiego.

§ 3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Ryszard Andres

Przewodniczący Rady Powiatu
(podpisano bezpiecznym podpisem elektronicznym)

**POWIATOWY PROGRAM
PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY
W RODZINIE ORAZ OCHRONY OFIAR
PRZEMOCY W RODZINIE
W POWIECIE STALOWOWOLSKIM
NA LATA 2016 – 2020**

Stalowa Wola 2016 r.

Spis treści

Wstęp.....	4
I. Charakterystyka zjawiska przemocy	5
II. Przemoc w rodzinie w dokumentach prawnych.	8
III. Diagnoza zjawiska przemocy na terenie Powiatu Stalowowolskiego	10
IV. Analiza SWOT w przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie w Powiecie Stalowowolskim.	19
V. Obszary, cele i zadania Programu.....	22
VI. Procedura postępowania przy realizacji Programu.	28
VII. Beneficjenci Programu.	30
VIII. Sposób realizacji Programu.	31
IX. Przewidywane efekty realizacji Programu.	31
X. Monitoring i ewaluacja Programu	32
XI. Zasady finansowania.	32
Zakończenie	34

Wstęp

Ustawą z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie podjęto prawną walkę ze zjawiskiem przemocy. Kwestia przemocy w rodzinie od wielu lat uważana jest za istotny problem społeczny. Najczęściej doświadczającymi przemocy są kobiety i dzieci, czy też osoby starsze.

Zauważyć należy, iż ludzie niechętnie przyznają się do przemocy wewnątrz rodziny, jednak jest to zjawisko coraz częściej ujawniane. Występuje ono we wszystkich warunkach społeczno – ekonomicznych, we wszystkich grupach społecznych, niezależnie od poziomu wykształcenia, czy też sytuacji materialnej. Przemoc jest demonstracją siły i chęci przejęcia kontroli nad drugą osobą.

Przemoc u osoby jej doświadczającej powoduje niską samoocenę, poczucie bezsilności i bezradności, ciągły niepokój, depresję oraz choroby związane ze stresem. Doznawanie lub bycie świadkiem przemocy przez dzieci prowadzi do nieodwracalnych skutków, które mogą objawić się dopiero w życiu dorosłym.

Rodzina jest miejscem, w którym kształtuje się osobowość, system wartości i styl życia człowieka. Dbanie o odpowiednie relacje wewnątrzrodzinne, ochrona dóbr osobistych, zapewnienie poczucia bezpieczeństwa jest także zadaniem państwa, dlatego niezbędne jest objęcie pomocą i wsparciem osób doświadczających przemocy oraz stanowcze działania wobec osób stosujących przemoc.

Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie zobowiązuje samorządy do bardziej systemowego podejścia w rozwiązywaniu problemów przemocy, czemu służyć ma niniejszy Program.

I. Charakterystyka zjawiska przemocy

1. Definicja przemocy w rodzinie

Zgodnie z art. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, **przemoc w rodzinie**, to jednorazowe lub powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste członków rodziny, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą.

2. Cechy charakterystyczne przemocy

Z powyższej definicji wynikają następujące cechy charakterystyczne przemocy:

- jest **intencjonalna**, tzn. jest zamierzonym działaniem człowieka i ma na celu kontrolowanie i podporządkowanie osoby;
- **siły są nierównomierne** – osoba stosująca przemoc jest silniejsza od osoby doświadczającej przemocy lub ma inny rodzaj przewagi;
- **działanie lub zaniechanie jednej osoby narusza prawa i dobra osobiste drugiej** – osoba stosująca przemoc wykorzystuje przewagę siły, narusza podstawowe prawa osoby doświadczającej przemocy ;
- **powoduje cierpienie i szkody fizyczne lub psychiczne** – osoba stosująca przemoc naraża zdrowie i życie osoby doświadczającej przemocy, szkody mogą być wymierne albo nie, widoczne lub niedostrzegalne, natychmiastowe, czy też odroczone w czasie.

3. Rodzaje przemocy

Wyodrębnia się **rodzaje przemocy**:

- **fizyczna** – bicie, znęcanie się, głodzenie, zamykanie, kopanie, policzkowanie, szarpanie, duszenie, ciągnięcie za włosy, rzucanie przedmiotami, używanie niebezpiecznych narzędzi lub grożenie ich użyciem, zadawanie bólu;
- **psychiczna** – związana ze sprawowaniem psychicznej kontroli - np. straszenie zabójstwem, użyciem przemocy, zabranie dzieci, niszczenie lub grożenie zniszczeniem rzeczy, upokarzanie, używanie wulgarnych słów, ciągle chodzenie za kimś, dzwonienie do niego w celu wyrządzenia mu krzywdy lub zastraszania, zakazywanie osobie kontaktów z rodziną, przyjaciółmi, zabranianie wychodzenia z domu, upokarzanie w miejscach publicznych;

- **seksualna** – zmuszanie do odbywania stosunku lub poddania się innym zachowaniom seksualnym, a także zmuszanie do współżycia w nieakceptowanej formie, zmuszanie do oglądania pornografii;
- **finansowa (ekonomiczna)** – mamy z nią do czynienia, kiedy wobec osoby zależnej używa się pieniędzy do stworzenia relacji władzy i kontroli np.: zakazywanie podjęcia pracy zawodowej, wydzielanie środków finansowych na prowadzenie gospodarstwa domowego, odmawianie udziału w zaspokojeniu podstawowych potrzeb rodziny;
- **zaniedbanie** – szczególnie dotyczy dzieci, osób starszych, niepełnosprawnych intelektualnie, gdzie zaniedbywane bywają najbardziej podstawowe potrzeby dziecka lub osoby dorosłej, ale zależnej (wyżywienia, ubrania, higieny, ochrony, bezpieczeństwa, wychowania, edukacji, opieki lekarskiej) nie są zaspokajane przez osoby za to odpowiedzialne.

4. Cykl przemocy.

Przemoc domowa nie jest czynem jednorazowym. Znacznie częściej jest procesem o długiej, nawet kilkunastoletniej historii. Ma tendencję do powtarzania się według zauważalnej, najczęściej cyklicznej prawidłowości.

5. Mity i stereotypy na temat przemocy w rodzinie.

W wielu społeczeństwach zaobserwować można brak reakcji na problem przemocy w rodzinie. Wynika to z funkcjonujących w świadomości społecznej mitów i stereotypów na temat przemocy, które pokazują fałszywy obraz problemu. Usprawiedliwiają one stosowanie przemocy, służą do ukrycia czy zbagatelizowania problemu, przez co utrudniają prawidłowe reagowanie na akty brutalności, czy okrucieństwa wobec bliskich. Dla osób stosujących przemoc są sygnałem o społecznym przyzwoleniu na przemoc.

6. Kryzys i interwencja kryzysowa.

Ze zjawiskiem przemocy nieodzownie związane są pojęcia: **kryzys i interwencja, interwencja kryzysowa, wsparcie, psychoterapia**. Nawiązując do współczesnych koncepcji psychologicznych W. Badura - Madej /1996/ określa **kryzys** jako "przejściowy stan nierównowagi wewnętrznej, wywołany przez krytyczne wydarzenie bądź wydarzenia życiowe, wymagający istotnych zmian i rozstrzygnięć"¹. Osoba znajdująca się w kryzysie to: związany

¹ Badura - Madej W., *Wybrane zagadnienia interwencji kryzysowej*, 1996

z doświadczaniem przemocy lub byciem jej świadkiem często nie jest w stanie rozwiązać problemu we własnym zakresie.

Interwencja w znaczeniu ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie to ogół czynności podejmowanych i realizowanych wobec rodziny dotkniętej przemocą przez przedstawicieli jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, oświaty, ochrony zdrowia, policji i gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych w oparciu o procedurę „Niebieskie Karty”.

Interwencja kryzysowa jest formą indywidualnej pomocy psychologicznej, ukierunkowana mniej lub bardziej bezpośrednio na szeroko rozumiany kryzys emocjonalny. Ma ona charakter oddziaływania krótkoterminowego, koncentrującego się na szerokim zakresie zjawisk, mogących mieć wpływ na równowagę emocjonalną jednostki, rodziny i grupy (Sęk H. red /2005/) ²

Wsparcie to pojęcie z zakresu psychologii i socjologii. Definiowane bywa jako: „pomoc dostępna dla jednostki w sytuacjach trudnych, zasoby dostarczane jednostce przez interakcję z innymi ludźmi, konsekwencje przynależności do społeczeństwa, zaspokojenie potrzeb w trudnych sytuacjach przez osoby znaczące i grupy odniesienia.”³

Psychoterapia znajduje zastosowanie w dalszych fazach pomagania osobom doświadczającym przemocy. Ocenia się, że przeciętnie po roku działań o charakterze edukacji i wsparcia (często też grupowych) osoby, które doświadczały przemocy domowej są gotowe do głębszej pracy psychologicznej. Nie wszystkim psychoterapia jest jednakowo potrzebna. Są osoby, u których zdrowe mechanizmy przystosowawcze nie uległy głębokiemu uszkodzeniu i w stosunku, do których oddziaływania podstawowe okazują się wystarczające dla pozytywnej zmiany ich myślenia i działania. Inne wymagają działań terapeutycznych. Szczególnie sprawdza się podejście psychologii humanistycznej i podejście psychodynamiczne wraz z racjonalną terapią zachowań. Nie stosuje się terapii rodzin w rozwiązywaniu problemu przemocy na jej początkowych etapach, podobnie jak nie powinno się stosować mediacji rodzinnych ani konfrontacji policyjnych. Wszystkie te metody pracy na początkowym etapie pracy z przemocą mogą przynieść wiele szkody osobom doświadczającym przemocy i wtórnie je zwiktyimizować.

² Psychologia kliniczna. T. II, Warszawa, Wydawnictwo Naukowe PWN

³ Gilliland B. E., *Strategie interwencji kryzysowej*, Warszawa 2004

II. Przemoc w rodzinie w dokumentach prawnych.

1. Unii Europejskiej:

Rada Unii Europejskiej może podejmować ramowe decyzje dla zbliżenia przepisów ustaw i przepisów rozporządzeń w Państwach Członkowskich. Ramowe decyzje są wiążące dla Państw Członkowskich w odniesieniu do ich rezultatu, który ma zostać osiągnięty, ale pozostawiają władzom krajowym wybór form i środków.

- Decyzja ramowa z dnia 15 marca 2001 r. o pozycji ofiary w postępowaniu karnym, przyjęta przez Radę Unii Europejskiej, w której wezwano państwa członkowskie do zapewnienia - poprzez przepisy prawa krajowego oraz praktykę ich stosowania - realizacji prawa ofiar do ochrony i bezpieczeństwa.

Zgodnie z art. 91 Konstytucji RP, wszystkie dokumenty będące ratyfikowaną umową międzynarodową, stanowią część krajowego porządku prawnego i mogą być bezpośrednio stosowane, tj. mogą stanowić samodzielną podstawę dochodzenia roszczeń przed sądami lub innymi organami.

Zwalczanie przemocy w rodzinie, jako przejaw łamania podstawowych praw człowieka przyczyniło się więc do podjęcia inicjatywy ustawodawczej, której efektem jest obowiązująca od 2005 r. ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, a także kolejne jej nowelizacje, które pociągnęły za sobą zmiany uregulowań w kodeksie karnym, kodeksie postępowania karnego, kodeksie karnym wykonawczym, w kodeksie postępowania cywilnego, kodeksie rodzinnym i opiekuńczym, w ustawie o pomocy społecznej i innych aktach prawnych.

Państwo polskie było zobligowane nie tylko zaleceniami, opiniami, sprawozdaniami czy uwagami końcowymi, ale narastającym zjawiskiem przemocy i brakiem właściwych instrumentów, koordynacji działań, niedostateczną świadomością społeczną, czy wreszcie brakiem właściwych uregulowań prawnych w tym zakresie.

2. Podstawy prawne przeciwdziałania przemocy w Polsce.

Podstawy prawne funkcjonowania Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Powiecie Stalowowolskim na lata 2016-2020, to:

- Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 1997 r., Nr 78, poz. 483 ze zm.);
- Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks Karny (Dz. U. z 1997 r. Nr 88, poz. 553 ze zm.);
- Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks Postępowania Karnego (Dz. U. z 1997 r. Nr 89, poz. 555 ze zm.)

- Ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks Rodzinny i Opiekuńczy (t. jedn. Dz. U. z 2015 r., poz. 2082);
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t. jedn. Dz. U. z 2015 r., poz. 1390);
- Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t. jedn. Dz. U. z 2015 r., poz. 163 ze zm.);
- Ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (t. jedn. Dz. z 2015 r., poz. 1445);
- Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t. jedn. Dz. U. z 2015 r., poz. 1286).
- Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i wolontariacie (t. jedn. Dz. U. z 2014 r., poz. 1118 ze zm.)
- Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 lutego 2011 r. w sprawie standardu podstawowych usług świadczonych przez specjalistyczne ośrodki wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie, kwalifikacji osób zatrudnionych w tych ośrodkach, szczegółowych kierunków prowadzenia oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie oraz kwalifikacji osób prowadzących oddziaływania korekcyjno-edukacyjne (Dz. U. z 2011 r. Nr 50, poz. 259)
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” (Dz. U. z 2011 r. Nr 209, poz. 1245);
- Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 31 marca 2011 r. w sprawie procedury postępowania przy wykonywaniu czynności odebrania dziecka z rodziny w razie bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia dziecka w związku z przemocą w rodzinie (Dz. U. z 2011 r. Nr 81, poz. 448);
- Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2014 - 2020, zatwierdzony w dniu 29 kwietnia 2014 r. przez Radę Ministrów Uchwałą Nr 76, opublikowany w Monitorze Polskim Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej dnia 9 czerwca 2014 r. (M. P. z 2014 r. poz. 445)
- Wojewódzki Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2014 – 2020 stanowiący załącznik do uchwały Nr 325/7719/14 Zarządu Województwa Podkarpackiego w Rzeszowie z dnia 25 lutego 2014 r.

3.Obowiązki organów administracji rządowej i samorządowej oraz instytucji w przeciwdziałaniu przemocy domowej.

Zgodnie z art. 6 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie zadania przeciwdziałania przemocy w rodzinie są realizowane przez organy administracji rządowej i jednostki samorządu terytorialnego.

Prawidłowa realizacja ustawy zależy w dużej mierze od **współpracy samorządów, gdyż krzyżują się kompetencje, głównie powiatu i gminy**. Powinna ona polegać na realizacji zadań, które są spójne, ale klarownie rozróżnione. Programy gmin wchodzących w skład powiatu: gminy Stalowa Wola, gminy Pysznica, gminy Radomyśl n. Sanem, gminy Zaleszany, gminy Bojanów, gminy Zaklików zawierają wiele bezpośrednich i realizowanych w samych gminach zadań. Stąd program powiatowy ma nieco inne cele szczegółowe.

III. Diagnoza zjawiska przemocy na terenie Powiatu Stalowowolskiego

Do zaplanowania działań niezbędnych do skutecznego rozwiązywania problemów przemocy w rodzinie konieczne jest dokonanie analizy problemu społecznego jakim jest przemoc. Niniejsza analiza opiera się na danych instytucji samorządowych, gmin oraz organizacji pozarządowych.

Powiat Stalowowolski zamieszkuje około 108 tysięcy osób, z czego ponad połowę stanowią mieszkańcy Stalowej Woli.

Statystyki OPS/MOPS w latach 2012-2014

		Liczba rodzin korzystających z pomocy ośrodka pomocy społecznej	Liczba rodzin korzystających z pomocy materialnej	Liczba rodzin objętych pomocą z powodu występującej przemocy, w tym osoby niepełnosprawne	Liczba założonych Niebieskich Kart	Liczba interwencji pracowników wobec dzieci zagrożonych utratą zdrowia lub życia	Liczba rodzin skierowanych przez pracownika socjalnego do SOWiK w Stalowej Woli
MOPS Stalowa Wola	2012	2204	1727	52/11	75	1	2
	2013	2157	1693	75/10	37	2	5
	2014	2065	1659	171/11	22	2	2
OPS Pysznica	2012	197	136	2	6	0	4
	2013	224	172	3	10	0	0
	2014	223	181	1	13	0	0
OPS Radomyśl	2012	422	220	9	2	0	0
	2013	401	257	9	3	0	0
	2014	420	267	7	5	0	1
OPS Zaleszany	2012	552	486	0	14	0	0
	2013	398	363	0	3	2	0
	2014	484	377	14	14	0	0
OPS Zaklików	2012	469	345	7/1	1	2	0
	2013	522	507	7/1	4	1	2
	2014	567	491	5/1	6	0	1
OPS Bojanów	2012	357	319	1	3	1	3
	2013	332	268	6	2	3	0
	2014	269	149	6	2	0	0

Statystyki prokuratur dla gmin powiatu w latach 2012-2014

		Liczba postępowań związanych z przemocą w rodzinie	Liczba skierowanych aktów oskarżenia do sądu	Liczba postanowień o odmowie wszczęcia postępowania	Liczba spraw umorzonych
Prokuratura Rejonowa w Stalowej Woli	2012	257	29	197	27
	2013	215	27	163	13
	2014	261	29	195	22
Prokuratura Rejonowa w Nisku	2012	9	1	3	4
	2013	23	5	17	0
	2014	11	4	7	0

Statystyki sądowe dla gmin powiatu w latach 2012-2014

		Liczba spraw prowadzonych	Liczba spraw umorzonych	Liczba spraw zakończonych wyrokiem karnym
Sąd Rejonowy w Stalowej Woli	2012	46	3	35 (1 wyrok uniewinniający)
	2013	30	3 (umorzenie wyrokiem)	35 (1 wyrok uniewinniający)
	2014	31	3	35
Sąd Rejonowy w Nisku	2012	4	0	1
	2013	5	0	0
	2014	5	0	0

Statystyki policyjne dla gmin powiatu w latach 2012-2014

		Liczba interwencji domowych	Liczba założonych Niebieskich Kart	Liczba postępowań przygotowawczych	Liczba wniesionych aktów oskarżenia	Liczba umorzonych postępowań
KPP w Stalowej Woli	2012	600	31	55	34	30
	2013	242	62	48	29	19
	2014	62	107	57	28	165
PP w Pysznicy	2012	168	0	4	2	1
	2013	168	4	4	4	1
	2014	126	3	3	2	0
PP w Radomyślu	2012	56	3	5	2	2
	2013	36	2	0	0	0
	2014	40	5	3	1	2
PP w Zbydniowie gm. Zaleszany	2012	43	3	8	6	22
	2013	65	4	9	6	3
	2014	67	13	9	5	4
PP w Zaklikowie	2012	76	3	5	2	3
	2013	87	5	3	3	0
	2014	60	14	4	4	0
PP w Bojanowie	2012	86	2	9	3	3
	2013	78	3	3	2	2
	2014	126	3	3	2	0

Statystyki powiatowych placówek oświatowych w latach 2012-2014

		Liczba rodzin zgłaszających przemoc, w tym liczba dzieci	Liczba założonych Niebieskich Kart	Zanotowana liczba aktów przemocy w szkołach
Zespół Szkół Nr 1 w Stalowej Woli	2012	0	0	10
	2013	4	0	11
	2014	3	0	0
Zespół Szkół Nr 2 w Stalowej Woli	2012	0	0	0
	2013	3	0	6
	2014	3	0	6
Zespół Szkół Nr 3 w Stalowej Woli	2012	3	0	22
	2013	4	0	18
	2014	9	9	18
CEZ w Stalowej Woli	2012	4	0	4
	2013	8	6	3
	2014	9	9	2
ZSO w Stalowej Woli	2012	4/1	0	3
	2013	3	0	6
	2014	5	1	1
ZSO nr 2 w Stalowej Woli	2012	0	0	1
	2013	2	0	3
	2014	2	0	3

Statystyki gminnych placówek oświatowych w latach 2012-2014

		Liczba rodzin zgłaszających przemoc, w tym liczba dzieci	Liczba założonych Niebieskich Kart	Zanotowana liczba aktów przemocy w szkołach
Stalowa Wola	2012	2/2	2	0
	2013	2/2	2	0
	2014	2/2	3	0
Pysznica	2012	0	0	0
	2013	0	0	0
	2014	0	0	0
Radomyśl	2012	0	0	1
	2013	0	0	3
	2014	0	0	3
Zaleszany	2012	0	0	0
	2013	0	0	0
	2014	1	1	0
Zaklików	2012	0	0	1
	2013	1	0	2
	2014	0	0	0
Bojanów	2012	0	0	0
	2013	0	0	0
	2014	1	1	0

Statystyki Gminnych Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w latach 2012-2014

		Liczba zgłoszeń – liczba rodzin dotkniętych przemocą w rodzinie	Liczba Niebieskich Kart przekazanych do Zespołu Interdyscyplinarnego	Liczba osób, które podjęły leczenie	Liczba spraw skierowanych do Sądu Rodzinnego
Stalowa Wola	2012	3	3	13	45
	2013	4	4	15	38
	2014	1	3	13	45
Pysznica	2012	0	0	0	0
	2013	0	0	0	0
	2014	0	0	0	0
Radomyśl	2012	0	0	5	5
	2013	0	0	0	4
	2014	8	0	0	8
Zaleszany	2012	6	0	1	2
	2013	6	0	1	5
	2014	0	0	2	2
Zaklików	2012	0	0	0	0
	2013	0	0	1	0
	2014	0	0	0	0
Bojanów	2012	0	0	1	1
	2013	0	0	2	2
	2014	0	0	0	1

Statystyki placówek ochrony zdrowia w latach 2012-2014

		Liczba osób zgłaszających przemoc	Liczba osób leczonych z powodu przemocy w rodzinie	Liczba założonych Niebieskich Kart
Stalowa Wola	2012	0	0	0
	2013	0	0	0
	2014	0	0	0
Pysznica	2012	0	0	0
	2013	0	0	0
	2014	0	0	0
Radomyśl	2012	1	1	2
	2013	3	0	3
	2014	0	0	0
Zaleszany	2012	0	0	0
	2013	0	0	0
	2014	1	0	1
Zaklików	2012	0	0	0
	2013	0	0	0
	2014	0	0	0
Bojanów	2012	0	0	0
	2013	0	0	0
	2014	1	0	0

Inne dane:

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Stalowej Woli: liczba dzieci skierowanych do pieczy rodzinnej lub instytucjonalnej ze względu na przemoc w rodzinie (w tym zaniedbanie)

Formy pieczy	2012	2013	2014
Rodziny Zastępcze	4	2	2
Placówka Interwencyjna dla Dzieci i Młodzieży przy ZP KOOW	2	0	0
Dom Dziecka przy ul. Podleśnej 6	1	2	0
Dom Dziecka „Ochronka” przy ul. Wałowej 46	1	1	2

Stalowowski Ośrodek Wsparcia i Interwencji Kryzysowej : dane liczbowe dotyczące hostelu obejmują pomoc ośrodka wsparcia, dane pozostałe – powiatowego ośrodka interwencji kryzysowej stanowiących SOWiK.

SOWiK		2012	2013	2014
Liczba rodzin, które objęto pomocą w ramach interwencji kryzysowej w hostelu		23	26	22
Liczba osób, którym udzielono pomocy w ramach interwencji kryzysowej w hostelu		41	52	49
w tym:	matki z dziećmi	13	16	15
	dzieci	18	26	28
	kobiety bez dzieci	9	8	5
	mężczyźni	1	2	2
Pomoc ambulatoryjna osobom doświadczającym przemocy w rodzinie		118	112	89
Współpraca z instytucjami-liczba przeprowadzonych konsultacji koniecznych do interwencji w kryzysie		257	278	251

SOWiK w analizowanym 3 - letnim okresie oferował również pomoc prawną, z której korzystały osoby uwięzione w przemoc. W ramach dodatkowych działań realizowana była grupa psychoedukacyjna dla osób doświadczających przemocy w 2012 r. dla 13 osób, w 2014 r. dla 6 osób.

Powiat Stalowowski oferuje co roku możliwość uczestnictwa w programie korekcyjno-edukacyjnym dla osób stosujących przemoc w rodzinie. Warunkiem koniecznym jest uznanie faktu stosowania przemocy wobec najbliższych członków rodziny i chęć zmiany.

Program korekcyjno-edukacyjny dla osób stosujących przemoc w rodzinie	2012	2013	2014
Liczba edycji programu	1	2	2
Liczba uczestników	17	28	26
Liczba osób, które ukończyły program	5	6	12

Wszystkie powyższe dane nie określają w pełni wielkości zjawiska, gdyż nie obejmują danych związanych z występowaniem przemocy ukrytej i nieobecnej w statystykach w związku z brakiem wiedzy o jej występowaniu. Potwierdza to fakt zgłaszania przemocy po kilku, a nawet kilkunastu czy kilkudziesięciu latach występowania przemocy. Powyższa diagnoza wskazuje, że w rozwiązywaniu problemów przemocy konieczne jest uwzględnienie

interdyscyplinarności i profesjonalizmu osób zatrudnionych w służbach i instytucjach statutowo zajmujących się m.in. problemami przemocy domowej.

IV. Analiza SWOT w przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie w Powiecie Stalowowskim.

Analiza SWOT pozwoli określić atuty, zasoby, ale też słabe strony oraz bariery i utrudnienia, ale również szanse w przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie w Powiecie Stalowowskim. Polega ona na posegregowaniu posiadanych informacji o danej sprawie na cztery grupy (cztery kategorie czynników strategicznych):

Mocne strony	Słabe strony
▪ Stalowowski Ośrodek Wsparcia i Interwencji Kryzysowej posiadający hostel dla 12 osób reagujący natychmiast w sytuacji zgłoszenia przemocy. Dostępny dla osób niepełnosprawnych. ▪ Kadra SOWiIK - wykwalifikowana i doświadczona w codziennej pracy z ofiarami/sprawcami/świadkami, w tym dziećmi doświadczającymi przemocy domowej. ▪ Oferta działań terapeutycznych w ramach pracy SOWiIK. ▪ Specjalistyczne Ośrodki Wsparcia w Gorzycach, Nowej Sarzynie, Jaśle i Korytnikach – w razie braku miejsc w SOWiIK lub wyraźnej prośby osoby doświadczającej przemocy ze względu na bliskość miejsca zamieszkania. ▪ Placówka Interwencyjna dla Dzieci i Młodzieży przy ZP KOOW – umożliwiająca natychmiastową ochronę i pobyt do 3 miesięcy dziecka w przypadku przemocy ze strony obojga rodziców lub braku jednego i przemocy ze strony jedyne go opiekuna. ▪ Duże doświadczenie w pracy zespołami interdyscyplinarnymi i praca interdyscyplinarna w przypadku wszystkich większych problemów ▪ Realizacja od 2006 r. programu korekcyjno – edukacyjnego dla osób stosujących przemoc, prowadzonego przez osoby do tego przygotowane w Punkcie Konsultacyjnym SOWiIK zgodnie z wymogami ustawy. ▪ Przeszkolona kadra pomocy społecznej, policji, kuratorów sądowych, pedagogów szkolnych w	▪ Dalej panujące mity i stereotypy na temat przemocy w rodzinie w społeczności lokalnej, szczególnie małych miast i wiosek. ▪ Brak umiejętności właściwego rozpoznawania zjawiska przemocy, mylenie konfliktów w rodzinie, w sąsiedztwie, problemów przestępczości z problemem przemocy. ▪ Niewystarczające przygotowanie merytoryczne kadr pomocy społecznej, policji, kuratorów sądowych, psychologów i pedagogów szkolnych – szczególnie dotyczy to nowych pracowników. ▪ Niski poziom wiedzy na temat mechanizmów występujących w rodzinach i rządzących zaburzeniami oraz brak postawy neutralności wśród służb zajmujących się problematyką przemocy. ▪ Niskie zaangażowanie systemu ochrony zdrowia w realizację procedury „Niebieskie Karty”. ▪ Głębokie przekonanie, że osoba stosująca przemoc jest bezkarna, fakty przemawiające za jego uzasadnieniem. ▪ Trudności w odseparowaniu osób stosujących przemoc od osób doświadczających przemocy. ▪ Zdarzające się fakty wtórnej wiktyimizacji ofiar na policji, w sądach i jatrogenizacji w ochronie zdrowia.

szkoleniach interdyscyplinarnych na temat interwencji kryzysowej, w tym wobec problemów przemocy domowej. ▪ Pojawianie się tematyki przemocy w lokalnych mediach. ▪ Dobra współpraca służb i osób zarządzających instytucjami na poziomie powiatu w zakresie pomocy osobom doświadczającym przemocy. ▪ Organizacje pozarządowe zajmujące się m.in. statutowo pomocą rodzinom uwikłanym w przemoc domową oraz realizujące projekty w tym zakresie: Stowarzyszenie Ruch Pomocy Psychologicznej „Integracja” prowadzący SOWiK, Stowarzyszenie Opieki nad Dziećmi „Oratorium” prowadzący ZP KOOW (PiDiM i placówki wsparcia dziennego, Klub Młodzieżowy), Stowarzyszenie na Rzecz Osób Dotkniętych Przemocą w Rodzinie „Tarcza”, Towarzystwo im. Brata Alberta prowadzące Dom Dziecka i schronisko dla mężczyzn. ▪ Funkcjonujące w każdej gminie Powiatu Stalowowolskiego Zespoły Interdyscyplinarne ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie. ▪ Wypracowane i obowiązujące w większości instytucji procedury interweniowania w sytuacji przemocy domowej (rozporządzenie w sprawie procedury „Niebieskie Karty”).	▪ Brak dostępu do pomocy specjalistycznej w gminach wiejskich. ▪ Brak wystarczającej sieci instytucji oferującej działania terapeutyczne, w tym terapię rodzinną możliwą po zakończeniu procesu interwencyjnego, prawnego, psychoedukacyjnego, po terapii uzależnień. ▪ Brak środków finansowych na szkolenia specjalistyczne kadry, w tym superwizji dla kadry pracującej bardzo intensywnie z problemami przemocy i zagrożonej wypaleniem zawodowym. ▪ Niewystarczająca ilość programów służących działaniom profilaktycznym mającym na celu udzielenie specjalistycznej pomocy, zwłaszcza w zakresie promowania i wdrożenia prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci wychowujących się w środowiskach zagrożonych przemocą w rodzinie.
Szanse	Zagrożenia
▪ Prawo pozwalające rozwinąć różne działania ochronne, interwencyjne, pomocowe dla wszystkich uczestników procesu – rodzin dotkniętych przemocą, tak ofiar /świadków jak i sprawców, instytucji interwencyjnych, pomocowych. ▪ Krajowy, wojewódzki, powiatowy i gminne programy przeciwdziałania przemocy w rodzinie. ▪ Wzrost świadomości społeczności lokalnej na temat zjawiska przemocy w rodzinie. ▪ Rosnące kompetencje wszystkich pracowników służb i instytucji zaangażowanych w pomaganie rodzinom dotkniętym przemocą domową, szczególnie kadry ośrodków pomocy społecznej.	▪ Zdarzające się uchybienia w wypełnianiu obowiązków przez pracowników różnych służb polegające na widzeniu zagrożeń dla skuteczności pracy z problemami przemocy wyłącznie w rodzinach dotkniętych przemocą. Brak wystarczającej wiedzy na temat normalnych zjawisk związanych z przemocą jak: niechęć do jej ujawniania, odwoływanie zawiadomień o przemoc, wstyd szczególnie w rodzinach o wysokim statusie społecznym i materialnym, itp. ▪ Nierównomierny układ sytuacji prawnej, socjalno – bytowej osób stosujących przemoc wobec osób doświadczających

▪ Związany z tym wzrost zaufania osób pokrzywdzonych. ▪ Łączenie środków finansowych gminy Stalowa Wola i powiatu – dobra praktyka jaką jest „SOWiK.” ▪ Możliwość pozyskiwania środków finansowych z różnych źródeł na realizację zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.	przemocy, najczęściej obciążonych wychowaniem dzieci i opieką nad nimi. ▪ Zjawiska ASD/PTSD/Z. Desnos⁴ , które powodują obniżenie funkcjonowania osób uwikłanych w przemoc (np. dzieci – zaburzenia zachowania) i negatywny ich odbiór przez pracowników służb i instytucji. ▪ Dysfunkcje w rodzinach dotkniętych przemocą w rodzinie w miarę trwania procesu przemocy i związane z tym mechanizmy wstydu, zaprzeczenia, bezradności itp. ▪ Przedłużające się w czasie procedury policyjne, prokuratorskie, sądowe, w tym alimentacyjne, znacznie utrudniające lub uniemożliwiające zachowanie 3 miesięcznego pobytu w hostelu SOWiK. Ze względu na brak środków na usamodzielnienie się osoby doświadczającej przemocy opiekującej się dziećmi oraz w przypadku braku chęci współpracy osoby stosującej przemoc trudno znaleźć lokum dla rodziny opuszczającej hostel. Zmusza to osoby doświadczające przemocy, a znajdujące się w trudnej sytuacji materialnej do powrotu do osoby stosującej przemoc, a gdy osoba ta jest niebezpieczna występuje realne zagrożenie umieszczenia dzieci poza rodziną, w zastępczej formie pieczy. Dotyczy to szczególnie terenów wiejskich. ▪ Niewystarczające wykorzystanie przez organy ścigania i wymiar sprawiedliwości istniejących już przepisów prawnych (np. zakaz zbliżania się do ofiary, nakaz opuszczenia lokalu, zobowiązanie do
---	---

⁴ ASD - ostra reakcja na stres), PTSD - zaburzenia po stresie traumatycznym, Zespół Desnos - złożone PTSD - objawy potraumatyczne, często występujące jako skutek doświadczania przemocy, u dzieci również skutek bycia świadkiem przemocy, współwystępujące z innymi zaburzeniami utrudniającymi diagnozę przemocy, szczególnie, gdy sprawca jest zdrowy, silny i manipulujący.

	udziału w programie korekcyjno-edukacyjnym). ▪ Brak mieszkania adaptacyjnego dla osób, które muszą opuścić bezpieczne schronienie w hostelu, a nie mają wystarczających zasobów finansowych ani rodzinnych zabezpieczających przed koniecznością powrotu do miejsca zamieszkania osoby stosującej przemoc. ▪ Niskie nakłady finansowe na realizację wszystkich koniecznych działań związanych z realizacją programu. ▪ Zbyt niskie wynagrodzenia dla kadry ośrodków prowadzonych przez organizacje pozarządowe grożące fluktuacją kadr i obniżeniem standardów ich pracy ze względu na zmęczenie wywołane koniecznością dorabiania dla utrzymania poziomu pracy – na superwizje, szkolenia itp. ▪ Zagrożenie wypaleniem zawodowym.
--	--

V. Obszary, cele i zadania Programu.

Zgodnie z preambułą ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie uznając, że przemoc w rodzinie narusza podstawowe prawa człowieka, w tym prawo do życia i zdrowia oraz poszanowania godności osobistej, a władze publiczne mają obowiązek zapewnić wszystkim obywatelom równe traktowanie i poszanowanie ich praw i wolności, za główny cel Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Powiecie Stalowowolskim na lata 2016 – 2020 przyjęto:

„Zwiększenie skuteczności działań na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ograniczenie skali tego zjawiska w Powiecie Stalowowolskim”.

Z celu głównego programu wynikają cele szczegółowe:

- 1. Zintensyfikowanie działań profilaktycznych w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie.**
- 2. Zwiększenie dostępności i skuteczności ochrony oraz wsparcia osób dotkniętych przemocą w rodzinie.**

3. **Zwiększenie skuteczności podejmowanych działań wobec osób stosujących przemoc w rodzinie.**
4. **Podniesienie oraz doskonalenie umiejętności kadr pomocy społecznej i innych współpracujących przedstawicieli instytucji i podmiotów realizujących zadania w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie.**

Założenia programu są spójne z założeniami Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2014 – 2020, który został opublikowany w Monitorze Polskim Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej w dniu 9 czerwca 2014 r.

Dokument ten wyznaczył cztery priorytetowe obszary do realizacji:

- I. **Profilaktyka i edukacja społeczna** – obszar kierowany do ogółu społeczeństwa, w tym do osób i rodzin zagrożonych przemocą w rodzinie.
- II. **Ochrona i pomoc osobom dotkniętym przemocą w rodzinie** – obszar kierowany do osób dotkniętych przemocą w rodzinie.
- III. **Oddziaływanie na osoby stosujące przemoc w rodzinie** – obszar kierowany do osób stosujących przemoc w rodzinie, jak również do służb i podmiotów zajmujących się oddziaływaniem na osoby stosujące przemoc.
- IV. **Podnoszenie kompetencji służb i przedstawicieli podmiotów realizujących działania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie** – obszar kierowany do przedstawicieli instytucji i podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Każde z zadań we wskazanych w dalszej części programu obszarach i określonych celach szczegółowych zostało przypisane konkretnym podmiotom odpowiedzialnym za ich realizację. Opisano również wskaźniki monitorowania zadań i terminy realizacji.

Cele realizowane będą w formie pracy ciągłej przez cały okres realizacji Programu.

Obszar I. Profilaktyka i edukacja społeczna.

Cel szczegółowy: **1. Zintensyfikowanie działań profilaktycznych w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie.**

Zadania	Wskaźniki	Realizatorzy	Terminy realizacji
1.1.Uczestnictwo w krajowych kampaniach społecznych w zakresie rozpowszechniania plakatów, broszur, ulotek dotyczących zjawiska przeciwdziałania przemocy w rodzinie.	-liczba kampanii	-PCPR; -gminy powiatu; -instytucje współpracujące; -organizacje pozarządowe.	2016 - 2020
1.2. Organizacja powiatowych kampanii dotyczących podnoszenia świadomości i wrażliwości społecznej na temat przemocy w rodzinie oraz kampanii promujących prawidłowe wzorce życia rodzinnego oparte na wzajemnej pomocy, szacunku, partnerstwie i umiejętności rozwiązywania konfliktów bez przemocy.	-liczba kampanii	-PCPR; -gminy powiatu, -organizacje pozarządowe.	2016 - 2020
1.3.Opracowanie i realizacja programów służących działaniom profilaktycznym mającym na celu udzielenie specjalistycznej pomocy, zwłaszcza w zakresie budowania i wzmacniania więzi rodzinnych oraz promowania i wdrożenia prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie.	-liczba zrealizowanych programów profilaktycznych; -liczba osób uczestniczących w działaniach.	-PCPR; -gminy powiatu, -organizacje pozarządowe.	2016 - 2020
1.4.Opracowanie i propagowanie materiałów informacyjnych, ulotek promujących budowanie i wzmacnianie więzi rodzinnych oraz wdrażanie prawidłowych metod wychowawczych bez użycia przemocy.	-liczba opracowanych i upowszechnionych materiałów, ulotek.	-PCPR; -organizacje pozarządowe.	2016 - 2020
1.5.Umieszczanie danych teleadresowych i informacji o instytucjach udzielających wsparcia osobom doświadczającym przemocy w rodzinie oraz o aktualnie realizowanych działaniach profilaktycznych w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie na tablicy ogłoszeń oraz stronie internetowej Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Stalowej Woli	-liczba zamieszczonych danych, informacji i działań poprzez tablicę ogłoszeń i stronę internetową urzędu.	-PCPR	2016 - 2020

Obszar II. Ochrona i pomoc osobom dotkniętym przemocą w rodzinie.

Cel szczegółowy: 2. Zwiększenie dostępności i skuteczności ochrony oraz wsparcia osób dotkniętych przemocą w rodzinie.

Zadania	Wskaźniki	Realizatorzy	Terminy realizacji
2.1.Upowszechnianie informacji i edukacja w zakresie możliwości i form udzielania pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie (pomoc: medyczna, psychologiczna, prawna, socjalna, zawodowa, rodzinna).	-liczba opracowanych i upowszechnianych materiałów informacyjnych	-PCPR; -gminy powiatu; -instytucje współpracujące; -organizacje pozarządowe.	2016 - 2020
2.2.Zapewnienie profesjonalnej pomocy osobom doświadczającym przemocy i ich rodzinom poprzez interwencję w kryzysach, terapię, doradztwo.	-liczba osób objętych pomocą specjalistów	-Stalowowolski Ośrodek Wsparcia i Interwencji Kryzysowej lub inny Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia	2016 - 2020
2.3.Zabezpieczenie doraźnej opieki i ochrony na czas trwania kryzysu uniemożliwiającego powrót do domu (udzielenie bezpiecznego schronienia w hostelu ośrodka interwencji kryzysowej);	-liczba osób, które skorzystały z hostelu ośrodka interwencji kryzysowej	-Stalowowolski Ośrodek Wsparcia i Interwencji Kryzysowej lub inny Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia	2016 - 2020
2.4.Współpraca przedstawicieli instytucji związanych z realizacją zadań z zakresu ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie w ramach Zespołów Interdyscyplinarnych oraz grup roboczych na rzecz kompleksowej pomocy osobom uwięzionym w przemoc.	-liczba posiedzeń Zespołów Interdyscyplinarnych; -liczba rodzin, na rzecz których prowadzono prace w ramach grup roboczych;	-gminy powiatu stalowowolskiego; -instytucje współpracujące; -organizacje pozarządowe	2016 - 2020
2.5.Zapewnienie bezpiecznego schronienia dzieciom w razie bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia w związku z przemocą w rodzinie u innej niezamieszkującej wspólnie osoby najbliższej lub w pieczy zastępczej.	-liczba dzieci odebranych z rodziny i umieszczonych w zastępczych formach opieki;	-PCPR -przedstawiciele organów uprawnionych (policjant, pracownik socjalny, przedstawiciel ochrony zdrowia) -organizacje pozarządowe	2016 - 2020

Obszar III. Oddziaływanie na osoby stosujące przemoc w rodzinie.

Cel szczegółowy: 3. Zwiększenie skuteczności podejmowanych działań wobec osób stosujących przemoc w rodzinie.

Zadania	Wskaźniki	Realizatorzy	Terminy realizacji
3.1. Interweniowanie oraz reagowanie ze strony odpowiednich służb na stosowanie przemocy w rodzinie w ramach procedury „Niebieska Karta”.	-liczba założonych Niebieskich Kart	-jednostki pomocy społecznej gminy i powiatu; -gminne komisje rozwiązywania problemów alkoholowych; -placówki ochrony zdrowia; -placówki oświatowe; -Policja (posterunki w gminach i komenda powiatowa)	2016 – 2020
3.2. Umieszczanie danych teleadresowych i informacji o podmiotach realizujących działania na rzecz osób stosujących przemoc w rodzinie na tablicy ogłoszeń oraz stronie internetowej Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Stalowej Woli.	-liczba zamieszczonych danych, informacji i działań poprzez tablicę ogłoszeń i stronę internetową urzędu.	-PCPR	2016 - 2020
3.3.Realizacja programów korekcyjno – edukacyjnych dla na rzecz osób stosujących przemoc w rodzinie.	-liczba edycji programu; -liczba osób uczestniczących w programie;	-organizacja pozarządowa	2016 - 2020
3.4.Monitorowanie efektów uczestnictwa w programie korekcyjno-edukacyjnym w celu nabycia przez uczestników nowych kompetencji społecznych, wzorców zachowań a tym samym poprawę ich sytuacji życiowej.	Informacje uzyskane: -od instytucji mających wgląd w sytuację rodzin, -od bliskich osób stosujących przemoc, -od profesjonalistów kierujących osoby stosujące przemoc w rodzinie do programu	-organizacja pozarządowa	2016 – 2020
3.5.Ewaluacja zajęć grupowych prowadzonych w ramach programu korekcyjno-edukacyjnego	-informacja o wynikach ewaluacji;	-organizacja pozarządowa	2016 – 2020

Obszar IV. Podnoszenie kompetencji służb i przedstawicieli podmiotów realizujących działania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Cel szczegółowy: 4. Podniesienie oraz doskonalenie umiejętności kadr pomocy społecznej i innych współpracujących przedstawicieli instytucji i podmiotów realizujących zadania w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Zadania	Wskaźniki	Realizatorzy	Terminy realizacji
4.1.Badanie potrzeb szkoleniowych grup zawodowych realizujących w powiecie zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.	-liczba sporządzonych ankiet dotyczących potrzeb szkoleniowych osób zawodowo zaangażowanych w problem przeciwdziałania przemocy w rodzinie	-PCPR	2016 - 2020
4.2.Umożliwienie grupom zawodowym realizującym w powiecie zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie udziału w dostępnej ofercie szkoleniowej z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.	-liczba osób przeszkolonych	-PCPR; -organizacje pozarządowe.	2016 - 2020
4.3.Przeciwdziałanie wypaleniu zawodowemu osobom zajmującym się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie poprzez dostępne formy wsparcia: m.in. pomoc psychologiczną, superwizję.	-liczba osób, która skorzystała z dostępnych form wsparcia	-PCPR; -Stalowowolski Ośrodek Wsparcia i Interwencji Kryzysowej; -organizacje pozarządowe.	2016 - 2020

VI. Procedura postępowania przy realizacji Programu.

Działania dotyczące przeciwdziałania przemocy i ochrony ofiar przemocy w rodzinie powinny być prowadzone we wszystkich jednostkach na terenie powiatu, które w ramach swoich działań zajmują się ochroną, czy też wsparciem rodziny i jej członków. Niezbędna jest chęć współpracy między osobami i instytucjami działającymi we wskazanym obszarze. W pracy należy stosować się do zasad:

1. **Interdyscyplinarności**, zgodnie z którą wszelkie działania na rzecz pomocy rodzinie powinny być planowane i wdrażane przez specjalistów o różnych zawodach, będących przedstawicielami różnych instytucji i podmiotów. Kluczowa jest praca zespołowa i współpraca.
2. **Kompleksowości**, z uwagi na fakt, iż przemoc jest zjawiskiem złożonym i wieloaspektowym.

Instytucje i podmioty współpracujące w realizacji Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Powiecie Stalowowolskim to:

- ośrodki pomocy społecznej z terenu Powiatu Stalowowolskiego,
- policja,
- sądy,
- prokuratura,
- placówki oświatowe: Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna, przedszkola, szkoły;
- organizacje pozarządowe działające na rzecz rodziny, w tym szczególnie ośrodki prowadzone przez te organizacje: Stalowowolski Ośrodek Wsparcia i Interwencji Kryzysowej, Placówka Interwencyjna dla Dzieci i Młodzieży.
- placówki ochrony zdrowia, w tym wszystkie podstawowe placówki oraz Poradnia Terapii Uzależnień, Wojewódzki Ośrodek Terapii Uzależnienia od Alkoholu i Współuzależnienia, Poradnie Zdrowia Psychicznego, Oddział Ratunkowy Szpitala Powiatowego, lekarz orzecznik.

Procedura postępowania przy realizacji Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Powiecie Stalowowolskim na lata 2016 – 2020 obejmuje swym zasięgiem gminy: Stalowa Wola, Pysznica, Radomyśl n. Sanem, Zaleszany, Bojanów, Zaklików.

1. Informacja o udzielonej pomocy:

- a) diagnoza zjawiska przemocy w gminach na podstawie informacji instytucji pomocy społecznej, oświaty – szkoły podstawowe i gimnazja, zdrowia – ośrodki podstawowej opieki zdrowotnej, gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych –

informacja Zespołów Interdyscyplinarnych przy okazji rocznego sprawozdania przekazywana w formie pisemnej do PCPR po zakończeniu sprawozdań rocznych, czyli około końca stycznia.

Dane do sprawozdań:

- Liczba mieszkańców na rok sprawozdawczy.
 - Ośrodek Pomocy Społecznej – liczba rodzin korzystających z pomocy ośrodka, w tym z pomocy materialnej, w tym rodzin dotkniętych przemocą domową, w tym osób niepełnosprawnych, liczba założonych Niebieskich Kart, liczba posiedzeń Zespołów Interdyscyplinarnych, liczba rodzin na rzecz których prowadzono pracę w ramach grup roboczych, liczba interwencji pracowników socjalnych zabezpieczających dzieci zagrożone utratą zdrowia lub życia, liczba rodzin skierowanych do ośrodków wsparcia, specjalistycznych ośrodków wsparcia, SOWiK.
 - gminne komisje rozwiązywania problemów alkoholowych z terenu Powiatu Stalowowolskiego – liczba zgłoszeń, w tym liczba rodzin dotkniętych przemocą w rodzinie, liczba Niebieskich Kart przekazanych do Zespołu Interdyscyplinarnego, liczba osób, które podjęły leczenie, liczba spraw skierowanych do Sądu Rodzinnego.
 - Ochrona Zdrowia – liczba osób zgłaszających przemoc, leczonych z powodu przemocy w rodzinie i liczba założonych Niebieskich Kart.
 - Oświata – szkoły podstawowe, gimnazja, średnie prowadzone przez gminę – liczba rodzin zgłaszających przemoc w rodzinie, w tym liczba dzieci, liczba założonych Niebieskich Kart, zanotowana liczba aktów przemocy w szkołach.
- a. Diagnoza zjawiska przemocy w powiecie na podstawie informacji instytucji o zasięgu powiatowym lub rejonowym.
- Policja – liczba interwencji domowych, liczba założonych Niebieskich Kart, liczba postępowań przygotowawczych, liczba wniesionych aktów oskarżenia, liczba umorzeń postępowania.
 - Prokuratura – liczba postępowań związanych z przemocą w rodzinie mieszkańców gmin objętych rejonem: liczba skierowań aktu oskarżenia do sądu, liczba postanowień o odmowie wszczęcia postępowania, liczba spraw umorzonych.
- Prokuratura Rejonowa w Stalowej Woli – rejon dla gmin Stalowa Wola, Pysznica, Radomyśl, Zaklików, Zaleszany.

Prokuratura Rejonowa w Nisku – rejon dla gminy Bojanów.

- Sądy – informacje na temat liczby prowadzonych spraw związanych z występowaniem zjawiska przemocy w rodzinie, liczba spraw umorzonych, liczby spraw zakończonych wyrokiem karnym.

Sąd Rejonowy Stalowa Wola – Wydział Karny dla gmin: Stalowa Wola, Pysznica, Radomyśl, Zaklików, Zaleszany.

Sąd Rejonowy w Nisku – Wydział Karny – dla gminy Bojanów.

- Oświata (szkoły średnie, Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna): liczba rodzin zgłaszających przemoc w rodzinie, w tym liczba dzieci; liczba założonych Niebieskich Kart; zanotowana liczba aktów przemocy w szkołach.
- Stalowowolski Ośrodek Wsparcia i Interwencji Kryzysowej – liczba rodzin, które objęto pomocą w ramach interwencji kryzysowej w hostelu; liczba osób, którym udzielono pomocy w ramach interwencji kryzysowej w hostelu (w rozbiu na: matki z dziećmi, dzieci, kobiety bez dzieci oraz mężczyźni); pomoc ambulatoryjna osobom doświadczającym przemocy w rodzinie; współpraca z instytucjami – liczba przeprowadzonych konsultacji koniecznych do interwencji w kryzysie.
- Placówka Interwencyjna dla Dzieci i Młodzieży przy ZP KOOW - liczba dzieci skierowanych do placówki ze względu na przemoc w rodzinie (w tym zaniedbanie).
- PCPR – liczba dzieci skierowanych do pieczy zastępczej rodzinnej lub instytucjonalnej ze względu na przemoc w rodzinie (w tym zaniedbanie).

VII. Beneficjenci Programu.

Program skierowany jest do:

- rodzin zagrożonych zjawiskiem przemocy,
- osób doświadczających przemocy w rodzinie,
- osób stosujących przemoc w rodzinie,
- świadków przemocy w rodzinie,
- przedstawicieli instytucji, podmiotów i służb zajmujących się udzielaniem pomocy w sytuacji przemocy w rodzinie,
- społeczności lokalnej.

VIII. Sposób realizacji Programu.

Za realizację zadań opisanych w Programie odpowiedzialne jest Powiatowe Centrum Pomocy

w Rodzinie w Stalowej Woli. Program obejmuje plan pięcioletni, z uwagi na cztery priorytetowe obszary przewidziane do realizacji w Krajowym Programie oraz działania mające na celu pełne wdrożenie zawartych w nim zadań.

Istotnym argumentem jest także zgodność Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy

w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Powiecie Stalowowolskim z Krajowym

i Wojewódzkim Programem Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, których okres obowiązywania określono do roku 2020.

IX. Przewidywane efekty realizacji Programu.

Zakłada się, że zadania realizowane w ramach Programu, doprowadzą do zwiększenia skuteczności działań na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ograniczenia skali tego zjawiska w Powiecie Stalowowolskim poprzez:

1. Wzmocnienie i upowszechnienie działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie:

- podniesienie świadomości społecznej w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie;
- zwiększenie społecznej wrażliwości oraz wiedzy na temat przemocy w rodzinie;
- spadek popularności stereotypów narosłych wokół zjawiska przemocy w rodzinie;
- podniesienie świadomości rodziców na temat prawidłowych metod wychowawczych;
- rozpowszechnienie wzorców funkcjonowania rodziny opartych na wzajemnej pomocy, szacunku, partnerstwie i umiejętności rozwiązywania konfliktów bez przemocy.

2. Zwiększenie dostępu i usprawnienie systemu pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie:

- wzrost świadomości osób uwięzionych w przemoc, co do natury samego zjawiska oraz możliwości szukania profesjonalnej pomocy;
- nabycie wiedzy o możliwościach i formach pomocy oraz instytucjach zajmujących się profesjonalnie pomocą osobom uwięzionym w przemoc;
- wzrost zaufania do instytucji i zgłaszanie przemocy we wcześniejszych stadiach jej rozwoju;
- zwiększenie skuteczności i dostępności pomocy;

- bardziej efektywne rozwiązania problemu przemocy z jak najmniejszymi kosztami dla rodziny,

w tym szczególnie dla dzieci;

3. Zwiększenie skuteczności podejmowanych działań wobec osób stosujących przemoc:

- większy udział osób stosujących przemoc w programach korekcyjno-edukacyjnych;
- zmiana postaw osób stosujących przemoc;
- spadek liczby rodzin, w których interwencje podejmowane są wielokrotnie;
- spadek liczby przypadków przemocy w rodzinie.

4. Wzrost umiejętności i kompetencji kadr pomocy społecznej i innych współpracujących przedstawicieli instytucji i podmiotów realizujących zadania w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie:

- wzrost dostępu do różnych form wsparcia dla osób zajmujących się problematyką przemocy w rodzinie celem przeciwdziałania wypaleniu zawodowemu;
- wzrost jakości usług świadczonych przez przedstawicieli pomocy społecznej i innych instytucji

i podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie;

- wzrost liczby osób profesjonalnie pomagających tym, które doznają przemocy, bądź ją stosują;

X. Monitoring i ewaluacja Programu

Monitorowanie Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Powiecie Stalowowolskim na lata 2016-2020 odbywać się będzie na podstawie corocznej sprawozdawczości z realizowanych celów. Informacje te będą przedkładać Zarządowi Powiatu oraz Radzie Powiatu w corocznym sprawozdaniu z działalności Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Stalowej Woli.

Ewaluacja Programu przebiegała będzie w oparciu o analizę i przetwarzanie zebranych danych własnych oraz pozyskanych od współpracujących instytucji i podmiotów. Pozyskane dane umożliwią ocenę wartości Programu oraz pomogą w realizacji i rozwoju działań. Analiza zebranych danych pozwoli na sprawdzenie skuteczności i efektywności przyjętych założeń.

XI. Zasady finansowania.

Środki finansowe na realizację Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Powiecie Stalowowolskim na lata 2016-2020 będą pochodziły z:

- dotacji z budżetu państwa,
- środków własnych powiatu,
- funduszy unijnych
- grantów i konkursów,
- innych źródeł.

Zakończenie

Zgodnie z art. 9d ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie podejmowanie interwencji w środowisku wobec rodziny dotkniętej przemocą odbywa się w oparciu o procedurę "Niebieskie Karty" i nie wymaga zgody osoby dotkniętej przemocą w rodzinie. Procedura ta obejmuje ogół czynności podejmowanych i realizowanych przez przedstawicieli jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, Policji, oświaty i ochrony zdrowia, w związku z uzasadnionym podejrzeniem zaistnienia przemocy w rodzinie. Nikt nie ma prawa znęcać się, poniżać, bić innych. Dlatego też przemoc w rodzinie jest przestępstwem ściganym przez prawo. Każdy, kto wie lub jest świadkiem tego zjawiska powinien poinformować o tym odpowiednie służby, które są zobowiązane do ochrony osób doświadczających przemocy i udzielenia wszechstronnej pomocy.

W związku z powyższym konieczne jest podjęcie działań w ramach dobrze zaplanowanego Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Powiecie Stalowowolskim na lata 2016-2020. Jego realizacja powinna wpłynąć na poprawę stanu bezpieczeństwa życia codziennego rodziny.

Zakładając, że realizacja niniejszego programu będzie stanowiła wspólny strategiczny plan działań wobec problemu przemocy w rodzinie i będzie przebiegać wielopoziomowo we wszystkich instytucjach i organizacjach zobligowanych do podejmowania działań na rzecz zapobiegania

i zwalczania przemocy w rodzinie, oczekuje się, iż przyczyni się on do usprawnienia systemu przeciwdziałania przemocy, ograniczenia zjawiska przemocy i towarzyszących mu innych zjawisk patologicznych oraz poprawy kondycji rodzin.